

Komaj ga je pohvalil konjar, kar se oglasi za Tončkom: »I, ti nepridiprav, ti! Ali je tukaj šola?«

Tončku je padla veja iz rok. Izpoznal je dedov glas. Pogledal je krog sebe, in kjer je bila največja vrzel med dedom in ograjo, tam je švignil mimo njega in bežal, kar se je dalo. Slaba vest ga je pognala v beg. Deda bi se mu ne bilo treba toliko bati, in se ga tudi sicer res ni bal; toda danes

»Tonček je mahal sedaj z levico sedaj z desnico«

pa. Ulčar je kričal za Tončkom, naj se vrne. Tonček jo je pa drvil naravnost proti logu; v eni roki je držal klobuk, z drugo je poprijel torbico, da mu ni preveč odletavala na hrbtu.

Dedu je kovač zvezal vile, katere je zlomil na polju. V tem je pa zvedel ded od Ulčarja, kje da je dobil Tončka, in kako sta se pomenila, da bo branil muham. Ded je pomajaval z glavo in plačevajoč od popravljenih vil pet krajcarjev rekel kovaču in Ulčarju: »Da je fant tako zrel, tega nisem mislil.«

(Dalje prihodnjič.)

Stara tepka.

(Zimska podoba.)

Bilo je po tistem letu, ko so cerkev zidali. Huda zima je bila, da še stari ljudje niso mogli dosti takih pomniti. Sneg je padal, da se je drevje šibilo, in stare strehe so pokale. Že se je nebo zjasnilo, in ljudje so pridno razmetavali sneg raz pota in ceste. A zopet se je pooblačilo, in nov sneg je pokril stari. In to se je ponovilo večkrat tisto zimo. Ljudje so se greli pri pečéh in s strahom gledali, kaj prinese bodočnost.

Že je potegnil topli jug — toda umakne se in ogne burji, ki je razsajala nad snegom ter pometala ž njim kakor s cestnim prahom. Medlo je, prenehalo in zopet medlo. Zima ni hotela odstopiti.

Ljudem je zmanjkalo drv. Dokler je bilo še kaj v peč dejati, bilo je še. Toda drva so pošla, in gozd je daleč. Snega je bilo na kupe, in komaj so se ljudje pririli drug do drugega, nikar da bi se kdo upal v gozd, koder je ležal sneg nad dva metra na debelo.

Cepar je pobral vse koščke lesa okrog svoje koče, in kar le ni bilo neobhodno potrebno, moralo je na ogenj. Celó jasli, ki so stale v hlevu pred sivko, morale so na ogenj. Toda sneg je še naletaval.

Kaj se hoče — kuhati je bilo treba in greti se! — Ceparjevi so se gnetli okrog peči. Ni bila topla odveč, toda bila je vendar-le. Rada bi bila mati vrgla kak panjač v peč — toda ni ga bilo. Zadnje koščke je zagnala opoldne v peč, ko je skuhala za južino. Vsem se je brala skrb na obrazu. Ded je sedel na enem koncu peči in dremal, babica pa je sedela na drugem koncu peči in molila. Otroci so se tiščali peči in klaverno gledali po hiši. Mati prede pri mizi, in oče hodi po izbi ter ujčka malega Jakca na rokah, ker je jokal.

»Kaj bode jutri?« oglasi se mati in obrne do moža.

»Obhodil sem že skoro vse hiše, a vsak mi je odgovoril: Nimamo. In res nimajo«, odgovori mladi mož.

»No, to nas tolaži, da tudi drugi trpé, ne samo mi.«

»Kdo pa si je mislil, da bode tako huda in dolga zima?«

»Jaz še ne pomnim take«, izpregovori ded na zapečku. »Star sem, poskusil sem lakot in pomanjkanje, a takega še ne.«

»Kaj, oče, ko bi posekali ono staro tepko pred hišo? Stara je, votla je, rodila ne bode več dolgo. Drugih drevesc je škoda na vrtu, ker so mlada in šibka, in skoro vsa ste si že vi zasadili«, reče mladi Cepar.

»Tega pa ne, moj sin! Tepke ne! Ali ne veš, da je hruška poseben spomin Ceparjevega rodú? Jaz sem jo podedoval po svojem očetu in oče moj mi je pravil, da jo je podedoval po svojih stariših. Stara je, kakor je star rod Ceparjev.«

»Ali sila je sila, oče! Ali hočemo kuhati s snegom?«

»Bode že Bog dal«, oglasi se babica. »Oh, kam bodem hodila sedet in počivat po letu!«

»Ata, ne tepke!« oglašé se tudi otroci.

»No, pa jo pusti še za sedaj«, pristavlja mati, in solza se ji utrne v očesu.

»No, tiste veje pri tleh bodem obsekal«, govori zopet mladi Cepar. »Tiste tako ne rodé dosti, ker so že zvečine suhe. Nekaj bode že.« Nihče mu ni več ugovarjal. Dete izroči ženi, poišče sekiro in odpre duri.

Votlo je zvenela stara hruška, ko je padala nanjo Ceparjeva sekira. Suhe veje so odskakovale, in kmalu je ležalo pet debelih vej v snegu.

Pet dnij so bili preskrbljeni z drvi. — Toda zima le pritiska, in sneg se neče umakniti. Še marsikje drugod je zapela sekira po sadnem drevju, da so imeli kaj podkuriti.

Cepar je še nekaj vej odsekal stari tepki, da je le še vrh čepel na starem deblu.

»Tako se mi zdi ta tepka kakor jaz. Menda pojdeva oba kmalu od hiše«, izpregovori ded, gledajoč skozi okno, s snegom zaprašeno.

»Ej, oče, hruška pojde poprej«, odgovarja mu sin. »Kaj hočemo? Bog je gospodar. Rodila tako ne bode hruška Bog vé kaj, dokler ne požene novih mladik. Najbolje je, da še deblo posekamo. Potem smo vsaj preskrbljeni za nekaj časa.«

»Ah, nikar, ata! Hrušek ne bomo več mogli pobirati.«

»Vsadil bodem drugo, otroci! Imela bode še boljše hruške kakor tepka.«

»Ta tepka je poseben spomin naše hiše, rekel sem že večkrat«, izpregovori zopet ded. »Mojemu očetu je pravil njegov oče, da je ta tepka hišin blagoslov. »Imej jo v časti«, dejal mu je; le kadar bode sila tako velika, da ne bode več lesa pri hiši toliko, kolikor ga je treba, da se klobasa zašpili, tedaj se je loti.«

»Tega mi niste še pravili, oče!«

»Ker ni bilo treba doslej. Kaj takega se ne pové vselej in vsakemu.«

»No, če je tako, tedaj je pač letos prišel tisti čas. Saj vidite, da nimamo drv ni za jedno špiljo.«

»Moj sin! Lesa je še pri hiši. Poglej tramove.«

»Ali teh vendar ne moremo izdreti. Podreti bi morali hišo.«

»Saj res«, oglasi se žena. »Le posekaj jo, moj mož! Brez drv vendar ne moremo živeti. Sila je velika.«

»Tako malo se ceni dandanes starih ljudij beseda. Stôri, kakor hočeš, saj si gospodar. Jaz je ne bi!« reče zopet ded na zapečku in gleda nepremično v peč.

Babica je dremala. Otroci so molčali.

»Skrivaj naredi, pa bode!« reče mlada žena potihoma možu.

Ko je drugo jutro zgodaj še vse spalo, izplazi se mladi Cepar natihoma iz hiše. Sneg je zletel z vrbovja možu za vrat. Strese se in jezneje udari s sekiro. Precej časa udarja na tepko. Ded je čul njegove tihe stopinje, čul tudi udarce sekire. Solza se mu je utrnila pod odejo — — —

Tres — tresek! in stara tepka je položila svoje stare kosti po snegu —

In glej čudo! Ko Cepar posekuje štrleče treske ob deblu, ki je obstal v zemlji, zadene s sekiro na nekaj železnega. Zažvenketalo je. Osnaži štor in v sredi votlega in gnjilega štora zapazi globoko zasajeno železno posodico. Potegne jedenkrat — dvakrat in v roki mu obtiči. Potrese — »to so denarji«, misli si. Vstane in hiti v hišo. Odpreti niso mogli posodice — razbijejo jo — — — Po tleh pa se razsujejo — srebrni tolarji . . . Bilo jih je ravno sto — — —

Ni je nesreče brez sreče.

P. Bohinjec.

